

Elles també fan i pensen cinema

Com a directores de pel·lícules i documentals, guionistes, productores, assagistes, professores o crítiques de cinema, una generació de gironines està consolidant una obra amb majúscules que explora nous temes i formats. És important contribuir a visibilitzar el seu treball.

Text > IMMA MERINO SERRAT

En aquest segle XXI, sense que hagués passat abans, trobem uns cineastes gironins que, tot i presentar notables diferències entre ells i haver tingut un impacte i un reconeixement divers, han realitzat amb uns mitjans i una continuïtat professionals pel·lícules que han circulat per festivals internacionals. És el cas d'Albert Serra, Isaki Lacuesta i Pere Vilà, uns noms que fins i tot han convidat a parlar d'un «cinema gironí», sense que hi hagi cap vincle entre ells per dir que formen part d'un mateix concepte, a part de la coincidència en el temps de les seves aportacions. En tot cas, no només en un article per a un dossier sobre feminismes s'hauria de tenir present que Montse Triola és la productora de les pel·lícules del banyolí Serra; que, a més d'assumir feines de producció en diversos projectes, Isa Campo no només és guionista dels films de Lacuesta i escriu guions per a altres directors i directores, sinó que ha codirigit amb ell *La propera pell*, i que Laura Merino ha intervingut en la producció i en l'escriptura del cinema de Pere Vilà.

Això no és per dir que darrere aquests homes hi ha aquestes dones, sinó per reconèixer la importància del seu treball i contribuir a fer-les visibles. No puc oblidar que els titulars sobre *La propera pell* suprimien el nom d'Isa Campo perquè no hi cabia, però donaven per fet que el de Lacuesta hi havia de cabre,

>> Cartell de *La propera pell*, pel·lícula dirigida per Isa Campo i Isaki Lacuesta.

>> La directora i guionista Isa Campo.
(Autoria: JEAN-JACQUES ADER)

o que, després d'haver estat entrevistada a RAC1 i haver de sentir els laments pel fet que el seu company no havia pogut anar a l'emissora, un conegut presentador no recordava el seu nom i s'hi va referir com la «dona de l'Isaki».

Memòria de persones i llocs

En aquest segle XXI, sense que tampoc hagués passat abans, també podem celebrar que hi ha dones gironines que han dirigit pel·lícules, mentre que han emergit moltes altres noves cineastes en l'àmbit català en sintonia amb el que, finalment, sembla passar arreu. És el cas d'Imma Serra, autora dels curts *Calidoscopi*. 41,2°N-1,8°E amb una càmera que, en aquest punt concret del mapa, va captar gestos i conver-

ses intuïdes que es fan quan es creu que ningú hi para atenció, i *El meu germà és carnisser*, un retrat del germà i la família de la directora, que, de moment, no ha continuat fent cinema. I d'Ingrid Guardiola, directora de *Casa de ningú*, un documental assagístic que, a través dels habitants d'una excolònia minera a Ciñera de Gordón (Lleó) i dels residents a la Casa d'Asil de Sant Andreu de Palomar (Barcelona), convida a reflexionar sobre l'envelliment i la memòria de les persones i els llocs. Guardiola posa una especial atenció a les dones que, en una comunitat masclista com la de la mineria, van defensar els drets dels treballadors i van resistir-se al fet que l'empresa extractora els abandonés sense miraments en aquests temps de la globalització, així com als vincles d'afecte, companyonia i fraternitat de les dones en una residència d'ancians.

Dins de l'àmbit audiovisual, Ingrid Guardiola també és una de les artífexs de *Soy cámara*, que parteix de les activitats realitzades al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona per crear assajos documentals que, del 2010 al 2015, van ser emesos mensualment per La 2 i que posteriorment s'han fet visibles a través de Betevé i del canal de Youtube del CCCB. Aquest és un programa televisiu que, tot explorant nous formats, aborda temes des de diverses veus que articulen un discurs que no vol tancar-se, sinó obrir-se a la reflexió dels espectadors.

La dimensió desconeguda

Entre els documentals de *Soy cámara*, n'hi ha un de dedicat a «Pioneres del cinema», a propòsit d'un taller que Ingrid Guardiola (que també és l'autora de *L'ull i la navalla*, un brillant «assaig sobre el món com a interfície») va impartir juntament amb Marta Sureda, una altra gironina, el juliol del 2015 al CCCB. Aquest taller, de fet, va partir de l'exposició «La dimensió poc coneguda. Pioneres del cinema», que Guardiola i Sureda van presentar a l'inici del 2014 al Museu del Cinema de Girona. Fruit d'un projecte d'investigació de caràcter educatiu, creatiu i de divulgació,

l'exposició constava fonamentalment de quatre assaigs audiovisuals dedicats, respectivament, a les cineastes, les guionistes, les muntadores i les actrius. Una notable contribució a la tasca empresa per historiadores, teòriques i crítiques que des de fa un cert temps repensen les imatges cinematogràfiques per reflexionar sobre les formes de representació de la feminitat i que revisen la mateixa història del cinema (i de l'audiovisual) per fer-hi visibles les aportacions diverses de tantes dones.

Marta Sureda i Ingrid Guardiola també han fet cursos al Museu del Cinema de Girona per fer present que les dones no només formen part del cinema com a actrius (de les quals també han qüestionat els estereotips). Altres crítiques i professores de cinema han participat en aquests cursos o n'han fet d'altres que no són aliens a fer visibles les creadores, tècniques i actrius cinematogràfiques. És el cas d'Anna Bayó i també de qui escriu aquest article. I és així que, excusant-me pel fet que m'hi continuï fent present, acabaré l'article dient que, a finals del segle XX, l'única dona que hi havia al Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona era jo. Ara també hi són Marta Sureda, Ingrid Guardiola i Anna Bayó, i esperem que n'hi hagi més i que moltes més dones facin cinema.

Imma Merino Serrat

Nascuda a Castellfollit de la Roca el 1962, és llicenciada en filosofia per la UAB, doctora en comunicació per la UPF i professora d'història del cinema i d'anàlisi dels mitjans de comunicació a la UdG. Ha publicat l'assaig *Agnès Varda, espigadora de realidades y de ensueños* i ha fet l'edició, amb Ariadna Lorenzo, del llibre *Carol: Belleza subversiva del desig*. Des del 1989, exerceix com a periodista cultural i crítica de cinema al diari *El Punt* (ara *El Punt Avui*). També escriu de manera regular a la revista cultural *L'Avenç*. Fa trenta anys que és membre del Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona.